

VALGPROGRAM HOLE MDG

2019-2023

FOR MENNESKER OG MILJØ

miljøpartiet
de grønne

HVORFOR DE GRØNNE NÅ?

De Grønne vil skape et samfunn hvor vi har gode liv uten at vi ødelegger for andre. Norge står ved et veiskille, der langsiktig trygghet, frihet og velferd for alle står på spill. Vi er nødt til å ta et oppgjør med målet om å hele tiden produsere mer for å kjøpe og så kaste mer. De Grønne sier nei til den rådende politikkenes rovdrift på mennesker og miljø.

De Grønne vil ha et Norge der unge ikke blir syke av prestasjonsjag og kjøpepress. Vi vil ha et levende lokalsamfunn der færre er ensomme, og vi har mer tid til venner og familie. Ungene skal kunne leke trygt ute og sykle til skolen i frisk luft. Vi skal fortsatt kunne gå tur i gammel skog og fiske i fjorden. Dyra i havet skal ikke kveles av plast. Vi vil skape et Norge som kjemper mot klimaendringer, som bidrar til at færre drives på flukt og sikrer gode liv også for dem som kommer etter oss.

Det skal være enklest og billigst å velge miljøvennlig, uansett hvor du bor. Vi lover å støtte alle folkene med ideer og pågangsmot til å skape nye grønne arbeidsplasser. Vi vil gi byen og bygdene tilbake til menneskene, slik vi gjør i Oslo og andre steder hvor De Grønne er med å bestemme.

Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i naturlig balanse. Økonomien skal underordnes sunne prinsipper og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Livskraftige lokalsamfunn, i hovedsak basert på lokale ressurser, er en forutsetning for å nå målet.

I mai 2019 publiserte Det internasjonale Naturpanelet en rapport som bekrefter at tap av naturarealer ved utbygging samt artsutryddelse er en vel så stor trussel som

klimagassutslipp. Vi står derfor overfor en naturkrise så vel som en klimakrise. Vi vil jobbe for at Hole skal ta dette på alvor.

Hvor står vi i Hole?

Ved siste kommunevalg fikk Miljøpartiet De Grønne en representert i kommunestyret. Plassen sto tom en periode før nåværende representant inntok kommunestyret høsten 2018. Miljøpartiet De Grønne (MDG) i Hole starter denne perioden med nye engasjerte folk. Vi er et lokallag sammen med Ringerike, men har valgt å ha et eget partiprogram til dette valget.

Parisavtalen om å nå målet om maksimum 2 grader global oppvarming innen 2030 vedkommer Norge og Hole kommune. FNs naturpanel rapport ble nylig publisert. Den bekrefter at tap av naturarealer og arts mangfold ved nedbygging er en vel så stor trussel mot vår eksistens som klimagassutslipp. En kombinasjon tilsier at Norge bør intensivere målet om å nå forpliktelsene i Parisavtalen, og som et av verdens rikeste land med stort CO₂-fotavtrykk pr. hode, er vi forpliktet til å gå foran som et godt eksempel. Vi ønsker å jobbe for at Hole blir en foregangskommune på klima og miljø.

Vi ønsker spesielt å jobbe med følgende saker:

- Flere gang- og sykkelveier, blant annet på Røyse
- God vannkvalitet i Steinsfjorden
- MDGs nasjonale Samferdselspolitikk sammen med Buskerud/Oppland
- Fortsatt vern av Nordre Tyrifjorden våtmarkssystem
- Utsettelse av E16/jernbane over Kroksund - Helgelandsmoen – Hønefoss for å utrede andre muligheter for jernbane til Ringerikeregionen.
- Bevaring av kulturlandskap
- Legge til rette for at kommunen blir enda mer bie og innsektsvennlig

- Økt folkehelse og forebygging av helseutfordringer
- Styrke oppvekstmiljøet til barn og unge i kommunen- vi ønsker snarlig utbygging av Hole ungdomsskole

1. LIVSKVALITET OG KULTUR I LOKALSAMFUNNET

De Grønne vil skape et samfunn hvor vi har gode liv uten at vi ødelegger for andre. Ved å styrke kommunens levende lokalsamfunn, og gi gode muligheter for medvirkning, gjør vi Hole tryggere, vennligere og mer inkluderende. Alle skal føle seg velkommen i Hole. I dag finnes det fortsatt mange strukturelle og sosiale hindringer for god integrering, som vi må jobbe aktivt for å nedbygge. Frivillig arbeid er en massiv ressurs for samfunnet, og gir økt livskvalitet og sosial utvikling til enkeltmennesker og lokalsamfunn. De Grønne i Hole vil sette kommunen på Norges kartet. Vi vil vise frem verdiene i kommunen (kulturelt, kulturlandskap, natur) og gjøre den attraktiv slik at folk får lyst til å bo i, og besøke Ringerike kommune. Vi ønsker å skape gode bomiljøer og gjenbruke ressurser bedre. De grønne ønsker at kommunen skal satse på økoturisme, samt lokale gründere og lokale virksomheter og som tar i bruk lokale ressurser. Det ligger mye ubrukt potensiale i Hole.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Fornye og forfriske det offentlige rom, gjerne med kunst og noe spennende å se på fra lokale kunstnere
- Prioritere livskvalitet fremfor materiell vekst
- Gjøre lokalsamfunnet renere og mer innbydende
- Bygge opp flere sykkelstativer ved knutepunkter
- Etablere byttestasjoner hvor man kan sette ting man ikke vil ha og andre kan komme og hente på sentrale steder i kommunen
- Styrke kommunens politiske og økonomiske handlingsrom
- Kartlegge bygg og tomter kommunen disponerer og sikre tilgjengelige lokaler for organisert frivillig aktivitet. Bygg kommunen har tilgjengelig bør brukes for kulturelle aktiviteter som for eksempel, ungdomsklubber, konserter, utstillinger, barseltreff og annet
- Jobbe for å gjøre Sundvollstranda til et flerkulturelt område for aktiviteter
- Tenke annerledes rundt utnyttelsen av eiendommer kommunen benytter seg av, for eksempel Frivillighetssentralen eller Oasen i Hole. Utrede muligheten for å skape et

flerbrukshus som kan fungere som en møteplass for innbyggerne uavhengig av alder. Dette for blant annet å redusere ensomhet blant innbyggere

- Arbeide for et geo- og informasjonssenter og geopark i samarbeid med Ringerike
- Kultur-, idretts- og fritidstilbud for barn og unge i kommunen skal være tilgjengelig for alle barn. Egenandel bør være bedre tilpasset foreldres økonomi
- Fritids- og idrettstilbud i regi av kommunen må være inkluderende og tilrettelegges for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Brukskunstaktiviteter, reparasjoner av gamle gjenstander eller rett og slett utbedringer av brukbart utstyr er også kultur. Ofte har det også en viktig positiv miljøside. Vi ønsker å tilrettelegge for selvhjelpsverksteder hvor fagfolk kan veilede deg frem til selv å reparere eller bygge sykkelen, stolen, bordet og så videre

2. SAMFERDSEL

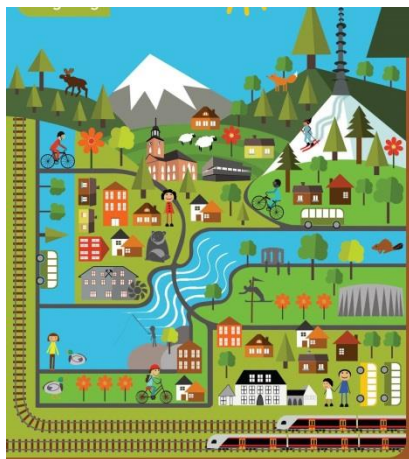
Omlag en femtedel av Norges totale klimagassutslipp kommer fra trafikksktoren, men dagens samferdselspolitikk er preget av å legge til rette for privatbilisme. Miljøpartiet De Grønne vil i større grad prioritere kollektivreisende, myke trafikanter og syklister. Slik får vi en sosial, effektiv og sunn måte å håndtere reisende på.

MDG er for klimavennlige og kollektive løsninger og er generelt for jernbane, men mot jernbane gjennom Hole og Nordre Tyrifjorden Våtmarkssystem slik fellesprosjektet FRE16 foreslår det, nettopp av hensyn til naturvern og biologisk mangfold nå og for framtiden. Av samme grunn er vi mot 4-felts motorveg av høyeste standard. Et slikt stort prosjekt vil generere store uoversiktlige negative konsekvenser for Hole som viktig jordbruksbygd. Med et sammenhengende kulturlandskapsområde med rikt jordsmonn og verdifulle kultur og fornminneskatter, er Holebygda unik i nasjonal sammenheng.

MDG Hole er imot fellesprosjektet FRE16 i sin planlagte form og mener at veg og bane må frakobles hverandre. Jernbane gjennom bygda må skrinlegges og nåværende E16 må strekkes ut med bro over sundet og ellers oppgraderes som 3-felts veg.

Blir reguleringsplanen vedtatt, vil Miljøpartiet De Grønne:

- Bidra i prosessen for en mest mulig skånsom gjennomføring
- Gå for løsning med Kryss på Helgelandsmoen. Dette fordi det vil trygge og tjene befolkningen i Hole best, særlig pendlere
- Gå imot nedbygging av viktig naturmangfold og matjord i området utover behovet for arealbruk for krysset
- Gå for den minste utfyllingen på Sundvollen. Dette er i tråd med de sterkeste anbefalinger fra NVE og ulike organisasjoner som taler naturmangfoldets sak og mer i tråd med MDGs mål om moderat befolkningsvekst.

Hole er en grisgrendt bygd med mye spredt bebyggelse som trenger sine vegger og et godt gangsti- og sykkelveg- nett. Flere boligfelt knyttes sammen av kommunale og fylkesveger, som stedvis er smale og i dårlig forfatning både for bilister og syklister. Flere strekninger har parallelle gang- og sykkelveger, E16 strekker seg gjennom bygda og følges av sykkel- og gangveg.

Med tanke på klima og trafikksikkerhet, trivsel og helsegevinst må vegnett for biler, kollektivtransport og myke trafikanter reguleres og oppjusteres. Barn og unge som ikke har rett på skolebussordningen eller som ønsker å sykle til skolen eller på aktiviteter, lever et utrygt liv så lenge foreldre ikke bringer og henter. Særlig er det viktig at barn og unge kan gå trygt eller sykle mer til og fra skolen. Det gir en god helsegevinst og større selvstendighet og mestring og foreldrene slipper stress og bekymring for barnas trygghet. Det er ellers spesielt mange syklister som ferdes langs vegene både i treningsøyemed og for naturopplevelser og MDG vil bidra til at denne gruppen trafikanter skal sikres trygge vilkår og mindre forurensning. Vi ønsker å gjøre Hole sykkel-grønn ved å stimulere til mer sykling også generelt.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Redusere den generelle hastigheten i tettbygde strøk fra dagens 50 km/t til 40 km/t, og til 30 km/t i byområder med blandet trafikk og rundt skoler og barnehager
- Stille krav om utslippsfrie kjøretøy i offentlige kontrakter og anbud
- Øke antall ladestasjoner for elbil i kommunen på sentrale parkeringsplasser
- Jobbe for bedre veier, gang- og sykkelfelt/ganger særlig med tanke på barn og unge Oppjustering på Røyse bør spesielt prioriteres
- Vegen fra Sundvollen rundt bør Steinsfjorden opprustes. Denne vegen er trafikkfarlig og blir samtidig mye benyttet av syklister som opplevelses- og treningsrunde. Vegen opprustes med parallelle gang- og sykkelfelt
- Sette opp en sykkel-teller ved gang og sykkelfeltet ved Paddevika
- Sette opp eller oppjustere sykkelstativer ved alle ferdselsknutepunkt
- Kollektivtransport som er rask, punktlig, enkel og rimelig. Her må vi jobbe med fylket

- Jobbe for økt utbygging av kollektivtilbudet i Hole kommune
- Etablere bildeleordninger i kommunen
- Skape plattform for samkjøring og integrere dette med kollektivtilbudet og bildeleordning

Fra fuglelivet i Synneren, et av naturreservatene som leder ut i Storelva, foto: Knut Arild Melbøe

3. GRØNNE JOBBER

Miljøpartiet De Grønne lover å støtte de som har ideer og pågangsmot til å skape nye grønne arbeidsplasser. Næringslivet er en av de viktigste motorene som driver utviklingen framover. De Grønne vil at offentlig og privat sektor begge skal være pådrivere for nye miljøvennlige løsninger. Vi ønsker å ta vare på bonden og jordbrukslandskapet, og at matjord blir forvaltet på en økologisk og bærekraftig måte.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Fremme økologisk gårdsdrift og vekselbruk, og tilby tilskudd til bønder som legger om til økologisk jordbruk
- Bedre tilgjengeligheten av økologiske og lokalproduserte varer i matvarekjedene, samt styrke direktesalg fra bonden gjennom REKO-Ringen, bondens marked og lignende
- Bedre merkingen av matvarer med redusert pris på grunn av utløpsdato
- Styrke kommunens næringsliv ved å handle lokalt så langt det lar seg gjøre, og at Ringerike skal bli en foregangskommune for smarte og grønne innkjøpsordninger
- Gi økonomiske insentiver til dele-, utleie- og utlånsordninger etter modell av dagens bildeleringer og biblioteker
- Støtte privatpersoner og bedrifter som ønsker å bruke velferdsteknologi i eget hjem eller tilrettelegging av arbeidsplassen
- Innføre kildesortering av papir, plast, glass og metall, samt matavfall i offentlige bygg og næringsbygg, med skoler og barnehager som prioritert satsingsområde
- Fjerne engangsplass i skoler og barnehager og andre offentlige institusjoner
- Jobbe mot bedre kildesorteringsordninger i samarbeid med Ringerike kommune og HRA
- Næring og anleggsdrift som velger miljøvennlige løsninger vil prioriteres (for eksempel el-gravemaskin)

4. NATUR OG MILJØ

Bevaring av naturen er viktig for naturopplevelse, friluftsliv, og for det biologiske mangfoldet. Miljøpartiet De Grønne vil derfor føre en politikk som ikke bare beskytter dagens naturverdier, men som også gjenskaper opprinnelige naturverdier og økosystemer som har blitt ødelagt. Vi vil også skape et Norge og Hole som kjemper mot klimaendringer. Det gjør at vi må tenke nytt og smart, slik at vi kan gjøre samfunnet robust mot kraftigere og hyppigere nedbør- og tørkeperioder og håndtere konsekvensene av flom, tørke og annet ekstremvær. Vi vil at Hole kommune skal erklære klimakrise, styre mot klimanøytralitet og sørge for at dette kommer til uttrykk i kommunens klimabudsjett.

Steinsfjorden og Tyrifjorden, våre hjertebarn, har behov for overvåkning og kartlegging av plantelivet i fjorden, samt pleie. Vi må ta vare på fjordene og livet som leveres i og rundt dem. Steinsfjorden har utfordringer med alger og en ubalanse mellom fiskeartene.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Arbeide for økning av Steinsfjordens sirkulasjon for å motvirke nåværende og fremtidige utfordringer med algevekst.
- Se etter tiltak for å forbedre sammensetningen av fiskebestandene

Steinsfjorden

- Innføre indikatorer og bærekraftsmål med vekt på klimautslipp, naturområder og livskvalitet i forbindelse med kommunebudsjettet, samt innføre en årlig behandling i kommunestyret om status og nye tiltak for å nå målene
- Fjerne avgift for å levere avfall, inkludert hageavfall og bildekk. For trevirke, metaller, hvitevarer, glass, hageavfall og all annet gjenvinnbart avfall bør det vurderes å innføre en panteordning
- Innføre egne søppeldunker til plastavfall. Intervallet for henting av dette økes for å stimulere til økt resirkulering av plast. I tillegg reduseres hyppigheten for henting av restavfall
- Jobbe for at Hole kommune skal innføre tøybleietilskudd på minst 1000 kroner for å redusere restavfall
- Helsestasjonene skal gi informasjon og fremme bruken av tøybleier og tidlig pottetrening. Bruk av engangsbleier utgjør ca. ett tonn restavfall per barn.
- Sikre markagrensa
- Dersom det gjøres inngrep i naturen, skal vi jobbe for at dette skjer mest mulig skånsomt etter forskrifter fra områder med nasjonal status, og at kulturlandskapet bevares, for eksempel Røysehalvøya og Steinssletta kulturlandskap.
- Prioritere myke og stillferdige trafikanter på vannet. Alle skal kunne ro, padle og bade trygt overalt
- Jobbe for at privatpersoner og bedrifter tar vare på det biologiske mangfoldet på tomtene – for eksempel med bie- og sommerfuglvennlige hager
- Fremme tilskuddsordninger til bønder for å drive bievennlig jordbruk
- Stimulere til økt selvforsyning gjennom f.eks hageparseller og dyrehold
- Utrede mulighet for å omregulere flere strandområder til fri bruk for allmennheten
- Utrede muligheten for å etablere et våtmarkssenter
- Skogbruket må drives mer skånsomt, og langt større områder med sandfuruskog bør vernes mot inngrep. Slik støtter vi regjeringens satsning på skogvern.
- Utvide og styrke ordningen med minigjenbruksstasjoner. Vi vil ha flere steder for å gi bort og få brukbare ting, og gjøre tjenesten bedre kjent og mer brukt.

- Redusere bruk og spredning av helse- og miljøskadelig mikroplast fra kilder som bildekk, tekstiler, maling, hudpleieprodukter og vaskemidler, samt fase ut gummigranulat på kunstgressbaner i samarbeid med næringslivet og idretten.
- Hindre plastforsøpling ved å redusere bruken av engangspplast, plastemballasje og plastprodukter

grønn ungdom

- Ta i bruk alle egnede tak på kommunale bygg til solstrøm eller grønne tak. Vi vil oppfordre innbyggere til å gjøre det samme og satse på solenergi
- Redusere areal brukt til grustak og massedeponi?
- Ta bedre vare på grus- og sandforekomstene for kommende generasjoner og redusere tillatt areal og uttakstid for masseuttak

5. HELSE OG OPPVEKST

De Grønne vil ha levende lokalsamfunn der færre er ensomme og vi har mer tid til venner og familie. Skolen skal gi alle muligheten til å delta i fellesskapet med livsmestring, læringsglede, kritisk tenkning og evne til problemløsning. Helsepolitikken må ses i sammenheng med andre politikkområder. Vi vil legge til rette for mer fysisk aktivitet og daglig mosjon i form av gange, sykling og turer i naturen. Syke og pleietrengende mennesker skal få god og trygg omsorg og behandling av høy kvalitet. Politikk for helse, oppvekst og gode lokalsamfunn berører også barnehagepolitikken. Barnehagen skal være med på å legge grunnlaget for et godt liv og livslang læring. De Grønne i Hole vil jobbe for at kommunen tenker helhetlig, langsiktig, helsefremmende og forebyggende.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sikre lokalmiljøer der det er trygt å gå og sykle til barnehage, skole og grøntområder
- Kommunen har arbeidet mye med å styrke samarbeid mellom skole/barnehage og tjenestene for barn og unge. Vi ønsker å fortsette å styrke dette samarbeidet
- Innføre skolehager i alle skoler og barnehager, private og kommunale
- Tilrettelegge for mennesker med funksjonsnedsettelse og sjeldne diagnoser
- Jobbe for at alle skoleklasser og maxigrupper i barnehagene skal ha medlemskap i Miljøagentene
- Øke bruken av teknologiske løsninger og satsning på brukervennlig velferdsteknologi i det kommunale helse- og omsorgstilbudet

- Tilrettelegge for økt fysisk aktivitet og bruk av naturen for å bidra til bedre fysisk og psykisk helse
- Vi ønsker å bevare nærskolene og at barnehagen ligger der folk bor. Kommunen må ta ansvar og oppgradere lokaler til skoler og barnehager til tilfredsstillende standard.
- Støtte utbygging av Hole ungdomsskole
- Jobbe for miljøarbeidere inn i skolen
- Sikre helsesykepleier på hver skole.
- At prosjektfinansierte tiltak som innvilges innen helse og oppvekst skal evalueres og ha en plan ved oppstart for implementering i ordinær drift når prosjektperioden er over
- Psykisk helse skal være et satningsområde for Hole kommune
- Jobbe for at Hole prioriterer helsefremmende og forebyggende tiltak, både for barn, ungdom og voksne, for eksempel etablere lavterskel behandlingstilbud for de med lettere psykiske helseplager
- Bruke lokal og kortreist mat på institusjoner i kommunen
- Utenforskap og ensomhet er en viktig faktor til tapt livskvalitet. Vi ønsker å jobbe for at skoler og barnehager i Hole kommune har mobbing som et tydelig satningsområde og at det blir implementert anerkjente antimobbingsprogrammer i Holeskolene
- Sørge for at barna får samvær med - og opplæring i - håndtering av dyr (for eksempel med besøksgårder)
- Stimulere og øke støtten til frivillige og ideelle aktører som gir verdifulle bidrag til omsorg, arbeidstrening og aktivitetstilbud for eldre, pleietrengende og mennesker med psykisk helse og rusproblematikk

Følg oss gjerne på Facebook under Miljøpartiet De Grønne Ringerike-Hole.